

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 27 Ağustos 1973 Tarihli Ham Petrol Boru Hattı Anlaşmasına Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 8.3 1986 Sayı : 19041)

Kanun No.
3265

Kabul Tarihi
4 . 3 . 1986

MADDE 1. — 30.7.1985 tarihinde Bağdat'ta imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 27 Ağustos 1973 Tarihli Ham Petrol Boru Hattı Anlaşmasına Ek Anlaşma»nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun 1 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE IRAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA 27 AĞUSTOS 1973 TARİHLİ AHM PETROL BORU HATTI ANLAŞMASINA EK ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti;

Aralarındaki mevcut iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerini daha da sağlamlaştırmayı ve iki ülke arasındaki ekonomik bağları kuvvetlendirmeyi arzulayarak;

Irak - Türkiye Hampetrol Boru Hattının her iki ülkenin ekonomilerine önemli katkısının bilincinde olarak;

Mevcut hatta paralel ikinci bir hat inşası suretiyle mevcut Hampetrol Boru Hattı Sisteminin kapasitesini artırmayı arzulayarak;

27 Ağustos 1973 tarihli Anlaşma hükümlerine bağlılıklarını teyid ederek ve bu Anlaşmanın uygulama alanını Genişletilmiş Sistemin gereklerini göz önünde tutacak şekilde genişletmeyi arzulayarak ve 6 Ağustos 1984 tarihli Muabakat Zaptında yer alan prensipler uyarınca;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

MADDE : 1

Irak - Türkiye Ham petrol Boru Hattı Sisteminin kapasitesi, ikinci bir hampetrol boru hattı ve diğer gerekli tesislerin (bundan sonra Genişletilmiş Sistem olarak anılacaktır.) inşası suretiyle fiziki olarak mevcut yıllık 46,5 milyon tondan yıllık 70,9 milyon tona arttırılacaktır.

MADDE : 2

1. Normal işletme ve yükleme şartlarında, Irak Tarafı Genişletilmiş Sistemi tam kapasiteyle kullanmak için her türlü gayreti sarfedecektir. Her halükârda, Irak Tarafı bir takvim yılı içinde Genişletilmiş Sisteme otuz beş (35) milyon metrik tondan (bundan sonra garanti edilmiş asgarî taşıma miktarı olarak anılacaktır.) daha az olmayacak bir miktarı basmayı taahhüt eder.

2. Söz konusu miktar, 27 Ağustos 1973 tarihli Anlaşmanın 14 üncü maddesine uygun olarak Türkiye'ye satılan hampetrolü ihtiva edecektir. Ancak, Türk Tarafı mukavele gereği herhangi bir takvim yılında alması gereken petrol miktarını çekemez veya alamaz ise bu maddede belirtilen garanti edilmiş asgarî taşıma miktarı, çekilmeyen veya alınmayan miktar kadar azaltılacaktır. Buna mukabil Irak Tarafı mukavele gereği herhangi bir takvim yılında Türk Tarafına vermesi gereken petrol miktarını sağlayamaz ise, söz konusu miktar bu maddede belirtilen garanti edilmiş asgarî taşıma miktarından düşülmeyecektir.

3. Bu garanti edilmiş asgari taşıma miktarı, işbu Ek Anlaşmanın 5 inci maddesi uyarınca Genişletilmiş Sistemin doldurulmasının tamamlanması amacıyla Irak Tarafınca basılacak hampetrol miktarını ihtiva etmemektedir.

4. Bu garanti edilmiş asgari taşıma miktarı genişletilmiş Sistemin başarılı bir şekilde tecrübe edilmesi tarihinden itibaren geçerli olacak ve herhangi bir yıl içinde Türk Tarafınca Irak Tarafına sağlanacak gerçek kapasiteye orantılı bir şekilde ayarlanacaktır.

5. Her halükârda, garanti edilmiş asgari taşıma miktarı yıllık 35 MT'ni aşmayacaktır. Genişletilmiş Sistemin kapasitesi, sistemin kararlaştırılan dizaynlara ve uygulama metoduna uygun olarak yürütülmesine rağmen ve Türk Tarafının kontrolü dışında kalan nedenlerle yıllık 70.9 MT'dan düşük olduğu takdirde, garanti edilmiş asgari miktar yine de yıllık 35 MT. olarak kalacaktır.

6. Bu miktar, Genişletilmiş Sistemin ilk çalışma yılı bakımından Genişletilmiş Sistemin çalışmaya başlama tarihinden ilk yılın sonuna kadar geçecek devreyi dikkate alan bir orantı ile hesap edilecektir.

7. Mücbir sebep halleri, hariç, Irak Tarafınca Türk Tarafına bir takvim yılı içinde ödenecek meblağ işbu maddenin (1) paragrafında belirtilen garanti edilmiş asgari taşıma miktarı için ödenecek toplam ücretten az olmayacaktır.

MADDE 3

Genişletilmesinden sonra sistemin kullanımından alınacak ücret şöyle olacaktır :

Herhangi bir Takvim Yılı için

A — 35 milyon m/ton'a kadar varil başına 75 ABD senti

B — 46,5 milyon m/ton'a kadar varil başına ortalama 60 ABD senti

C — 50 milyon m/ton'a kadar varil başına ortalama 56 ABD senti

D — 60 milyon m/ton'a kadar varil başına ortalama 50 ABD senti

E — 70.9 milyon m/ton'a kadar varil başına ortalama 43 ABD senti.

A, B, C, D, ve E'de gösterilen miktarlar arasında kalan miktarlar için ortalama ücret ilgili miktarlar arasındaki doğrusal enterpolasyon esasına göre hesaplanacak ve ortalamalar E'deki miktarın ötesinde olduğu takdirde D ve E'den ekstrapolasyon yapılarak hesaplanacaktır.

Yukarıda bahsedilen ücretler, Genişletilmiş Sistemin, mevcut sistemin azami kapasitesini (yılılık 46,5 milyon m/ton) aşan toplam miktarlar ile çalışmaya başladığı tarihten itibaren uygulanacaktır.

MADDE 4

Genişletilmiş sistemin başarılı bir şekilde tecrübe edildiği takvim yılını izleyen takvim yılı sonunda ve bundan sonraki her takvim yılı sonunda, yukarıda 3 üncü maddede belirtilen ücret Taraflar arasında aşağıda gösterilen şekilde bir gözden geçirme işlemine tabi kılınacaktır.

Gözden geçirilen yıl içinde ABD, Federal Alman Cumhuriyeti ve Japonya'daki enflasyon oranlarının ağırlıklı ortalaması yüzde 5'i (beş) aştığı takdirde, mevcut ücret çizelgesinde yüzde 5'in (beş) üzerindeki yüzde kadarlık bir ayarlama yapılacaktır. Bu ayarlama 1 Ocak gününden itibaren yürürlüğe girecektir. Bununla birlikte, yıllık ağırlıklı enflasyon ortalaması bir önceki yıla kıyasla yüzde 5'i (beş) aşmaz ise ücrette ayarlama yapılmayacaktır. Ağırlıklı ortalamaların tayininde ABD, Federal Alman Cumhuriyeti ve Japonya'daki enflasyon oranları, sırasıyla, yüzde 40, yüzde 30, yüzde 30 olarak dikkate alınacaktır. Bu üç ülkedeki enflasyon oranlarının belirlenmesinde IMF tarafından yayınlanan IFS'de yer alan toptan eşya fiyat endekslerinin yıllık ortalamaları esas alınacaktır.

MADDE 5

27 Ağustos 1973 Anlaşmasının 15 inci maddesinin 2 nci paragraf hükümlerine hâle getirmeksizin, Irak Tarafı Genişletilmiş Sistemin tank tabanları dahil doldurulmasının tamamlanması için gerekli ham petrolü sağlayacaktır. Bu ham petrol Irak Tarafının mülkiyetinde kalacaktır. Türk Tarafı, işbu Ek Anlaşma hükümlerine

leriyle, uzatılan Anlaşma süresince geçerli olacak şekilde bu miktarın değerini garanti eder. Uzatılan Anlaşmanın bitiminde, Türk Tarafı yukarıda bahsedilen miktarı o tarihte geçerli fiyattan satın almayı veya Irak Tarafına gemi üzerinde teslim etmeyi taahhüt eder. Genişletilmiş Sistemin doldurulmasının tamamlanması için temin edilen ham petrole ilişkin kayıplar, diğer kayıplara benzer şekilde Türk tarafının sorumluluğunda olacaktır. Bu ham petrol miktarı halen (4.392) milyon varil olarak tahmin edilmektedir. Ancak, Genişletilmiş Sistemin doldurulmasının tamamlanması için gerekli kesin ham petrol miktarı, Genişletilmiş Sistemin hidrostatik test işlemlerinin hazırlığı sırasında Taraflar arasında kararlaştırılacaktır.

MADDE 6

Türk Tarafı, 27 Ağustos 1973 Anlaşmasının 12 nci maddesi 2 nci paragrafı hükümlerine uygun olarak, ham petrol alıcıları, taşıyıcıları veya ham petrol yüklenecek tankarler üzerindeki mali yükün kaldırılması için en geç 1 Ocak 1986 tarihine kadar gerekli tedbirleri alacaktır.

MADDE 7

27 Ağustos 1973 Anlaşmasının süresi, Genişletilmiş Sistemin başarılı bir şekilde tecrübe edilmesi tarihinden itibaren yirmi (20) yıl sonra hitama erecek şekilde uzatılacaktır. Başarılı tecrübe tarihi, Türkiye ve Irak'ın ilgili kuruluşları arasında düzenlenecek yazılı bir protokol ile tespit edilecektir.

MADDE 8

İşbu Ek Anlaşma'da aksi belirtilmedikçe, 27 Ağustos 1973 Anlaşması ile buna bağlı bütün anlaşma ve protokollerin hükümleri geçerli kalacak ve Genişletilmiş Sisteme uygulanacaktır.

MADDE 9

Bu Ek Anlaşma, İngilizce iki nüsha olarak düzenlenmiştir.

MADDE 10

Taraflar, kanunî vecibelerine uygun olarak işbu Ek Anlaşmayı yürürlüğe koymak için gerekli tedbirleri alacaktır. Ek Anlaşma, kanunî işlemlerin yerine getirilmesini takiben, bu işlemlerin yerine getirildiğini bildiren Nota teatisi ile yürürlüğe girecektir. Ek Anlaşma imzalandıktan sonra üç ay içinde yürürlüğe girmediği takdirde Taraflar ne yapılması gerektiğini kararlaştırmak üzere toplanacaklardır.

30 Temmuz 1985 tarihinde Bağdatta yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

IRAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

A. Kurtcebe Alptemoçin
Maliye ve Gümrük Bakanı

Qassım Ahmet Al - Oraibi
Petrol Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
19	16	392
25	74	412,437:441,441,448:451

I - Gerekçeli 407 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 74 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No.: 1/714.